

RISICO BEHEER

Als pionier in de natuurlijke manier van voeren zijnde verwacht je dat er zich wel is uitzonderlijke problemen kunnen voordoen. Daarom lees je uiteraard ook dit boek. Je wilt zowel de voordelen als de nadelen kennen. Wanneer rauwe vlezig botten zowel voedsel als medicijn voor je honden betekenen, dan wil je de veilige maar ook de minder veilige aspecten kennen. En, net zoals elke goede pionier, schrikken deze eventuele risico's ook jou niet af, maar ze zullen je wel helpen om tot een verstandiger geheel te komen.

Problemen, zowel potentiële als actuele, komen voor in twee soorten van categorieën - biologische en de door de mens zelf gecreëerde.

Biologische problemen

Rauwe voeding bevat een massa aan complexe voedingsstoffen en texturen die voorzien in een hoogwaardige voeding en medicinale voordelen. Geschikte rauwe voeding en de complexe anatomie en psychologie van de hond gaan meestal goed hand in hand. Soms echter weigeren bepaalde honden om rauw voedsel te eten - dit is een beetje zoals kleine kinderen die medicijnen weigeren. Voor weer andere honden dan, is het geven van medicijnen weer geassocieerd met ongewenste neven effecten.

Laat ons eventjes nader ingaan op sommige mogelijke neven effecten en bepalen welke strategie we kunnen toepassen om dat te vermijden en of ermee af te rekenen.

Braken

Honden braken meer dan mensen. Het hevige geluid en de geur mogen je dan al niet aanstaan, echter, meestal hoeft je nergens om bekommerd te zijn wanneer je honden rauw voer terug opbraken – en het dan opnieuw opeten. De beste oplossing hiervoor is het voedsel aan te bieden in een groot stuk dat veel scheuren en snijden vereist.

Sommige honden zijn of gevoelig of allergisch voor bepaalde soorten vlees. Wanneer bijvoorbeeld je hond telkens weer rundvlees opbraakt, schakel dan bijvoorbeeld over op konijn, kalkoen of wild.

Sommige honden geven gal over. Algemeen gesteld houdt dit geen risico in voor je hond, maar, indien je twijfelt, raadpleeg dan je dierenarts.

Als je hond overgeeft en wanneer hij onwel lijkt is het best om toch je dierenarts te consulteren.

Overgeven

Te snel eten of overgevoeligheid voor een bepaald soort voedsel zijn redenen waarom sommige honden overgeven. Je kunt het misschien moeilijk hebben om onderscheid te maken tussen braken en overgeven, raadpleeg hierover je dierenarts, hij kan je helpen.

Diarree

Diarree wordt gedefinieerd als “een abnormale frequente uitstroom uit de darmen met min of meer vloeibare stoelgang”. Soms volgt diarree op de introductie van, of wordt het geassocieerd met, rauwe voeding. Misschien heeft de hond zijn spijsverteringsstelsel wat tijd nodig om aan te passen of misschien heeft het te maken met de populatie van de darmbacterie die tijd moet hebben om te wisselen. Soms wordt diarree afgeleid uit het feit dat het dier voor de eerste keer blootgesteld wordt aan een nieuwe bacterie. Normaal is diarree, die het gevolg is van de introductie van rauwe voeding een kort leven beschoren en lost het vanzelf op. Uw taak bestaat er enkel in een oogje in het zeil te houden en er op te letten dat je hond niet onwel wordt of er niet onwel uitziet, en de rotzooi op te ruimen.

Voedsel gevoeligheid of voedsel allergie kan ook de oorzaak zijn van diarree. Sommige honden, die allergisch zijn voor gekookt vlees in fabrieksvoer, eten hetzelfde rauwe vlees zonder ziekteverschijnselen.

Indien je hond toevallig wat zachtere of een meer vloeibare stoelgang heeft is dit zelden een reden tot ongerustheid. Hoe dan ook, indien je hond ziek lijkt, en abnormale stoelgang zich blijft voordoen, raadpleeg dan een dierenarts.

Verslikken

Verslikken gebeurt wanneer voedsel of een ander voorwerp de luchtwegen blokkeert. Dit vereist een onmiddellijke ingreep door de verwijdering van de obstructie. Tracht je kalmte te bewaren. Wanneer een dier het bewustzijn verliest is het veilig om het voorwerp te verwijderen. Vlees botten kunnen, wanneer ze te klein versneden zijn de luchtwegen blokkeren, maar dat kan ook gebeuren met brok, speeltjes en plastic botten.

In 2003 stierf Jake, een 10 jaar oude leeuw en de trots van de zoo in Nieuw Zeeland, nadat hij gestikt was in een stuk vlees. Die dierentuin eigenaar rapporteerde als volgt: “Jake hapte in de vlucht naar een groot stuk vlees dat hem raakte in een verkeerde hoek. Het ging als een kogel door zijn keelgat en raakte geblokkeerd”¹. Leeuwen en honden moeten geen hapklare stukken vlees gevoerd krijgen die ze heel kunnen inslikken; ze dienen rauwe vlezige botten te krijgen – in grote stukken.

Vastgeklemde botten

Rauwe botten kunnen en zullen soms vast komen te zitten in de slokdarm. (het voedselkanaal tussen de mond en de maag). Maar wanneer we naar de oorzaak gaan zoeken zullen we meestal merken dat het hier zal gaan om botten die te klein zijn. Nekken en vleugels van kippen kunnen door grote honden zo naar binnen gezogen worden en een blokkering veroorzaken. Ossenstaarten of andere stukken van de wervels, die te klein worden versneden en bovendien ook nog met scherpe uiteinden kunnen vast komen te zitten. Soms kunnen rib botten een spie vormen in het gehemelte van de hond zijn muil. Patiënten zullen met hun poten naar de bek klauwen en een stroom van speeksel produceren.

Voorkomen is hier altijd beter dan genezen. Verzeker je ervan dat de botten van een geschikt formaat zijn en verpakt in veel vlees.

Verstoppingen

Wolven in de natuur en gedomesticeerde honden die hele karkassen verorberen ontlasten zich van uitwerpselen verpakt in “kleine bontjasjes” of veertjes van recente maaltijden. De vertering van een natuurlijke voeding is hoogst efficiënt en, indien je hond hoofdzakelijk gevoerd wordt met rauwe vlezig botten dan zullen zijn uitwerpselen nauwelijks een derde zijn van wat honden achterlaten die gevoerd worden met fabrieksvoer. Het ontlasten van kleine pakjes verpoederde botten vergt meer inspanning dan de slappe, stinkende excrementen van brok gevoerde honden. Een gematigde inspanning sterkt de spieren en helpt de anale klieren leeg te drukken. (twee kleine zakjes bij de anus). Erge inspanning wijs erop dat je hond geconstipeerd zou kunnen zijn.

Verstoppingen, gesteld dat het geen blokkades zijn, kunnen gewoonlijk opgelost worden door in een dieet te voorzien van hele karkassen, rauwe vlezig botten met veel vlees en grotere hoeveelheden van slachtafval. Sommige eigenaars voegen gekookte pompoen of ander groenten toe aan het dieet. Onverteerbare plantaardige vezels onttrekken water en houden de stoelgang zacht. Als de verstoppingen blijven voorkomen dan kunnen er psychische of anatomische problemen zijn die de tussenkomst van een dierenarts vereisen.

Bull terriers en andere honden met krachtige kaken kunnen soms botten geheel binnenslikken zonder voldoende te kauwen. Die resterende botfragmenten bewegen zich in de richting van het rectum en die kunnen een onbeweegbare massa gaan vormen. Op zulke momenten dien je de hulp in te roepen van een dierenarts. (voorkomen is hier ook weer beter dan genezen door *vlezig* botten te voeren in grote stukken)

Microben en parasieten

Bacterië.

Bacteriën – zonder hun zou het leven heel saai zijn; er zou zelfs totaal geen leven zijn. Grondbacteriën helpen planten groeien. Bacteriën in de darmen van planteneters helpen planten te verteren en helpen carnivoren om herbivoren te verteren. Het afvalproduct van de spijsvertering, uitwerpselen, bevatten triljoenen levende bacteriën. Sommige carnivoren nemen er zelfs een hapje van. Het is hun manier om toegang te krijgen tot essentiële voedingselementen uit bacteriële “levende prooien”.

Ondanks hun essentiële rol hebben bacteriën meestal een slecht imago. Het klopt, sommige bacteriën kunnen de oorzaak zijn van ziekten, maar gezonde carnivoren hebben over het algemeen genomen geen last van deze ziekte verschijnselen, zelfs niet wanneer ze blootgesteld worden aan hoge dosissen van deze schadelijke bacteriën. Niet tegenstaande dit gegeven zouden we toch even aandacht moeten schenken aan de schadelijke bacteriën die kunnen gevonden worden in rauwe voeding.

Salmonella en Campylobacterie

Salmonella en campylobacterie zijn normaal voorkomende bacteriën op verschillende zaken en plaatsen. Gemeenschappelijke uitlaatplaatsen, verblijfskennels en uitwerpselen van wilde vogels kunnen infectiebronnen zijn.² Misschien zijn brok gevoerde honden ook dragers van de

bacterie. Besmettingsbronnen voor mensen kunnen onder andere groentesla of gebraden kip zijn.³ Je doet er best aan om alle kip, inclusief deze voor menselijke consumptie, als mogelijke potentiële bron van schadelijke bacteriën te beschouwen.⁴

Theoretisch behoren voornamelijk jonge kinderen, ouderen en mensen met een verzwakt afweersysteem tot de grootste risico groep. Wanneer dieren voor het eerst gevoerd worden met rauwe voeding, en dan in bijzonderheid kip, kunnen ze diarree ontwikkelen. *Salmonella*, waarover meestal het meeste gepraat wordt is zelden een factor van belang. Soms is de diarree te wijten aan de besmetting van de kip met *campylobacterie*. Deze bacterie veroorzaakt diarree en kan behandeld worden door je dierenarts. Eenmaal je hond hersteld is, is het weinig waarschijnlijk dat het probleem terug zal opduiken.

Bacteriën in bedorven vlees

Net zoals mensen houden honden van gefermenteerd voedsel. Botten laten rijpen in je bloembed zijn gekende bezigheden – van honden, niet van mensen. Grond bacteriën geven zelden aanleiding tot gezondheidsproblemen. Zeldzaam, maar bacteriën in rottend vlees kunnen spijsvertering problemen veroorzaken. In ontbinding zijnde karkassen van kippen en eenden kunnen bronnen zijn van botulisme vergiftiging.⁵ Lijders hieraan worden zwak en verlamd en dienen dringend behandeld door een dierenarts.

Zalm vergiftiging

Een ongewone microbe, *neorickettsia helmithoeca*, komt voor in parasieten die leven in zoetwatervis langs de westkust van Noord Amerika van San Fransisco tot Alaska. Indien honden deze besmette vis eten kunnen zij de potentieel fatale ziekte “zalm vergiftiging” oplopen.⁶ Mensen die al lang verblijven in de regio weten dat zij hun honden geen rauwe zoetwatervis moeten voeren. Nieuwkomers dienen hier nota van te nemen en indien er twijfel is, zich nader te informeren bij de plaatselijke dierenartsen.

Aujeszki virus

Het Aujeszki virus is een ongewone virale ziekte bij jonge varkens. Zelden worden honden die op varkens bedrijven leven dood gevonden na besmet te zijn met de ziekte.⁷ Als je bezorgd bent over het Aujeszki virus stel ik voor dat je jouw dierenarts raadpleegt over het voorkomen in jouw regio. Algemeen genomen zijn varkensnekken, strotten en koppen een veilige, economische bron van hondenvoer.

Eencellige oerdiertjes

Toxoplasma

Rauw vlees, zelfs dat wat goedgekeurd is voor menselijke consumptie, en uitwerpselen van katten, meestal kittens, kunnen bronnen zijn van de *Toxoplasma* parasiet, besmettelijk zowel voor jou als voor je hond.⁸ Zwangere vrouwen worden aangemaand extra voorzichtig te zijn, omwille van het risico op de foetus, wanneer ze rauw vlees behandelen of de kattenbak reinigen. Het vlees invriezen op min 10 ° Celsius dood *Toxoplasma* organismen.⁹

Raadpleeg voor meer informatie je dokter, bibliotheek of internet.

Neospora

Neospora Caninum is een ongewoon voorkomende eencellige parasiet bij honden. Foetussen kunnen geaborteerd worden of een voortschrijdende verlamming ontwikkelen. De huidige opinie is dat vrouwelijk dieren die besmet vlees eten de parasiet kunnen doorgeven aan de foetussen in de baarmoeder; het invriezen van vlees op min 20 ° Celsius gedurende één dag dood *neospora*.¹⁰

Sarcocysten

Honden lijden zelden aan ziekte verschijnselen die voortkomen uit het eten van met *sarcocysten* besmet vlees. Diarree en braken kunnen voorkomen.¹¹ Mensen die rauw runds- of varkensvlees verwerken kunnen geïnfecteerd raken. Een goede vleeskwaliiteit en hygiëne zijn aanbevolen

Wormen

Wanneer honden hun natuurlijk rauwe dieet eten van vlees, vis en botten is het zeer waarschijnlijk dat ze parasitaire lintwormbesmetting oplopen. Sommige soorten rondwormen kunnen overgebracht worden op honden door kleine knaagdieren. Hoe het ook zij, in de gedomesticeerde situatie is er geen reden voor alarm. Rauwe vlezige botten die goed gegeven zijn voor humaan gebruik bevatten weinig tot geen worm cysten. Tegelijkertijd creëren kleine populaties van volwassen wormen geen gezondheidsproblemen voor carnivoren. De weinige wormen die zich ontwikkelen kunnen onder controle gehouden worden door regelmatig gebruik te maken van moderne ontworm middelen. En het dagelijks ruimen van de uitwerpselen beperkt de verspreiding van de wormeitjes.

Hydatide cysten (blaasworm-stadium) van de Lintworm

De lintworm, *Echinococcus granulosus*, heeft een speciale vermelding nodig, niet omwille van zijn effect op honden, maar voor het potentiële gevaar dan het vormt voor mensen.

De volwassen wormen zijn klein en leven in de ingewanden van gedomesticeerde honden, dingos, wolven, coyotes, jakhalzen en vossen. Zoals met andere lintwormen worden de eitjes doorgegeven via de uitwerpselen her en der verspreid. Wanneer deze eitjes gegeten worden door de gepaste tussengastheer, bijvoorbeeld schapen, kangoeroes of herten, dan komen de eitjes uit in een larvenstadium in de longen of de lever, en occasioneel ook in ander organen. Hydatide cysten worden gevormd. Wanneer deze cyste worden gegeten door een hond of een andere vleeseter, dan ontwikkelen zij zich tot volwassen wormen.

In Australië en Groot-Brittanië zijn honden gewoonlijk de eerste gastheer en schapen de tweede gastheer. Andere combinaties zijn wolven/elanden in Noord Amerika, dingo's/walibies in Australië, coyotes/herten in Californië en vossen./hazen in Argentinië. Vooropgesteld dat de wormen in deze gastheren blijven dan zijn er weinig problemen. De situatie verandert wanneer worm eitjes hun weg vinden naar de mens en er hydatide cyste vormen. Wanneer die cysten in belangrijke organen terechtkomen zoals het hart of de hersenen kunnen deze fatale gevolgen hebben.¹²

Hoe komen nu die hydatide cyste (blaasworm-stadium) van de lintworm in de mens terecht? Meestal komen ze altijd van besmette gedomesticeerde honden. De eitjes zijn licht kleverig en hechten zich aan de pels van de hond. De overdracht naar mensen, meestal kinderen, gebeurt

wanneer de hond zichzelf likt en dan de betrokken persoon. Een hond vertroetelen, je vingers komen in aanraking met de wormeitjes en dan je voedsel bewerken of je vingers in de mond steken heeft hetzelfde resultaat.

Hoe worden gedomesticeerde honden besmet? Niet door het eten van rauwe vleezige botten die van de slager komen – vlees dat door de keuring voor menselijke consumptie is gepasseerd vormt nauwelijks of geen bedreiging. Ze worden geïnfecteerd terwijl ze resten opruimen van schapen of wallibi's die ze vinden op de landerijen. Sommige landbouwers slachten zelf nog hun schapen voor menselijke consumptie zonder te checken of het slachtafval vrij is van hydatide cyste(blaasworm stadium).¹³ Wanneer dit geïnfecteerde slachtafval gevoerd wordt aan boerderij - of stadshonden die een tijdje op het platteland verblijven dan kunnen die besmet worden. Hoe het ook zij, algemeen genomen zijn blaasworm problemen bij honden in landelijke streken beperkt tot wel gekende gebieden. Plaatselijke dierenartsen kunnen hierin adviseren, betreffende voorkoming en behandeling van blaasworm ziekten bij honden.

Door de mens gecreëerde problemen

Rauwe vleezige botten en tafelresten – potentiële problemen

Het is mogelijk te veel van het goede te hebben – meer bepaald wanneer een paar doordringende ogen smeken voor meer. Sommige mensen voeren een buitensporige hoeveelheid gemalen vlees zonder bot en ander overdreven voeding zoals zetmeelrijke voeding en groenten. In theorie is het mogelijk te veel lever te voeren en zo een probleem te creëren van een te veel aan vit.A.

Te veel rauw eiwit kan de hoeveelheid biotine verminderen (een vitamine uit de B – groep) die beschikbaar is voor je hond. Wie voert er hele hopen wit van ei? Zo iemand ken ik niet. En in ieder geval bevat het rauwe eigeel meer dan voldoende biotine wat in bijna alle gevallen het verlies compenseert. Een regelmatig, gestaag dieet van rauwe vis, bijvoorbeeld karper of haring, kan leiden tot een vermindering van de vitamine B1. Te veel vis olie kan problemen creëren van te veel vetzuren.

Dierenartsen vertellen, en diervoerfabrikanten promoten, sinds vele jaren, een gericht beleid tegen tafelresten en creëren zo een onnodig alarm. Tafelresten, zowel gekookt als rauw kunnen voorzien in een welgekomen aantal calorieën, sporenelementen en micro voedingsstoffen voor honden, maar er zijn een paar zaken waar we op moeten letten.

Zaken die we moeten vermijden:

- te veel vlees zonder bot – niet in balans
- te veel groenten – niet in balans
- kleine botstukken – kunnen geheel ingeslikt worden en vastzitten
- gekookte botten – kunnen vast komen te zitten
- overvloedig zetmeelrijke voeding onder ander aardappelen en brood – geassocieerd met maagkanteling
- ui en look – giftig voor huisdieren en kunnen anemie veroorzaken
- druiven en rozijnen – giftig voor honden en kunnen nierproblemen veroorzaken
- fruit pitten en maïs kolven – veroorzaken blokkades in de ingewanden
- melk – wordt geassocieerd met diarree, dieren drinken het of ze nu dorstig zijn of niet en worden daardoor te dik, melk legt een

- kleverige film op tanden en tandvlees.
- chocolade – is giftig voor honden (let bijzonder op tijdens de paas- en kerstperiode voor nieuwsgierige carnivoren)
- mineralen en vitamines preparaten – creëren een onbalans

Gekookte producten zogenaamde” natuurlijke” voeding

Dikwijls herhaalde reclame blijft hangen in het geheugen van de mensen, zeker en vast wanneer er bovendien nog het woord “natuurlijk” voorkomt in machinaal bereide voeding voor huisdieren. Het maakt geen verschil uit of granen nu wel of niet deel uitmaken van een natuurlijk hondendieet, het maakt niet uit of het gekookt en verpulverd is en of het de samenstelling van de voedingswaarde verandert of de textuur van het natuurlijke voedsel vernietigd.

Allerlei dieet boeken voor honden sommen zo genaamde natuurlijk ingrediënten op: granen, groenten en gemalen vlees – waarvan je dan word verteld dat je ze moet klaarmaken op je keukenfornuis. Reclame jongens van deze niche producenten gebruiken dezelfde verwarrende en misleidende concepten om hun “premium” gekookte producten te verkopen. “Ingrediënten uit de menselijke voeding geselecteerd en gemengd volgens een speciaal recept” zeggen ze “gekookt en vacuüm verpakt in een zak voor uw gemak”. Als honden konden spreken, wat zouden zij zeggen?

Rauwe producten die beweren” natuurlijk” te zijn

Naast verhitte, commerciële producten is er de dag van vandaag een breed spectrum aan rauwe diervoeding recepten en niche producten, gewoonlijk op de markt gebracht als “barf” een informele term voor kotsen. “Barf” voorstaanders betwisten dat honden carnivoren zijn. In plaats daarvan claimen ze dat honden omnivoren zijn, en volgens hen, zouden ze grote hoeveelheden groenten en fruit moeten consumeren. Verschillende bedrijfjes produceren gemalen vlees, bot en groenten tot een “barf” formule. Een “barf” adverteerder claimt zelfs: “hoogst waarschijnlijk . . . de werelds meest perfecte voeding voor je huisdier”.¹⁴

Honden in de natuur lezen geen rauwe dieet voorschriften noch brengen ze veel tijd door in de moestuinen. Ze hebben het te druk met het vangen en verorberen van prooidieren. Scheuren en sleuren aan hele karkassen dat is wat de wilde hond voorziet van een vol spectrum van medicinale effecten van “tanden borstelen” en “flossen” tijdens elke maaltijd. Wat voor sukkelaars, de honden die rauw gemalen brouwsels voorgezet krijgen – geen gebit reinigende functie voor hen. Wat erg voor die honden eigenaars die de “omnivoren” marketing hype slikken.

Voeding supplementen

Het is nogal vaak zo dat dure vitamine supplementen samen gaan met dure urine – overtollige water oplosbare vitamines vinden hun weg naar buiten via de nieren. Zijn er nog andere kosten aan verbonden? Volgens mij wel!

Wanneer een dieet inadequaat lijkt beveel ik aan de hoofd ingrediënten (te) van het dieet te veranderen. Pogingen om een geschikt voedingssupplement te vinden om de gaten in de voeding te dichten laat veronderstellen dat je weet wat die gaten zijn en hoe groot en hoe belangrijk die gaten zijn. Laat het ons onder ogen nemen: de meeste van ons voeden zichzelf en hun familie met goede voeding die *alle* nuttige ingrediënten bevat. Waarom is het dan zo

dat, wanneer het er op aankomt op voeding supplementen voor honden, we toegeven aan een marketing hype?

Handige reclame jongens verkopen lijnzaad olie, kelp en appel azijn voor hun welbepaalde waardevolle voedingskwaliteiten. Hoe weet iemand of hun hond een tekort heeft aan lijnzaadolie? Daarbij in acht genomen dat lijnzaadolie niet eens deel uitmaakt van het dieet van een wilde carnivoor.

Sommige mensen voeren hun honden rauw en dan supplementeren ze met glucosamine en chondroïtine om de gewrichten te herstellen – zich nauwelijks of niet realiserend dat rauwe vlezig botten een overvloed bevatten aan glucosamine en chondroïtine.¹⁵ Een dieet van rauwe karkassen of rauwe vlezig botten voorziet in een goede balans van calcium, fosfor en vitamine D. Door het toevoegen van supplementen is het mogelijk dat je schade toebrengt door een te veel aan calcium en vitamine D, in het bijzonder bij jonge pups.

We weten dat junk food fabrikanten er naar streven om alle tekortkomingen op te sporen en de gaten te vullen met voedingsadditieven en supplementen. Voor ons is het veel beter ons te laten leiden door de Natuur, in plaats van een misplaatst vertrouwen te hebben in supplementen uit een flesje.

Onechte problemen

Oude wijvenpraat of andere dronkemans verhalen die de ronde doen. We hebben allemaal al wel is gehoord:

- Voer nooit kip of vis aan honden – de botten zijn gevaarlijk
- Rauw vlees maakt honden bloeddorstig
- Als je lam aan je honden voert zullen ze op de boer hun schapen jagen

De antwoorden hierop:

- Gekookte kippenbotten en vis kunnen gevaarlijk zijn. Voer alleen *rauwe* kip en vis.
- Potentieel kunnen alle honden ernstige beten toebrengen. Een kleine minderheid die rauw gevoerd wordt, wordt meer dominant en agressief. Hoe dan ook, de meeste rauw gevoerde honden blijven kalm en rustig in vergelijking bij diegenen die junk food krijgen.
- Veel honden die schapen drijven worden met slachtafval van schapen gevoerd, honden op varkensboerderijen azen op dode biggen, roedels van jachthonden worden gevoerd met hele karkassen van boerderijdieren. Werkhonden doen geen kwaad aan boerderijdieren en zelfs de jachthonden schenken geen aandacht aan de schaapskudden van de boer wanneer zij de vos achtervolgen die ze zelf niet eten.

Soms vertellen vrienden en familieleden beangstigende verhalen met de beste bedoelingen. Soms zijn het mensen met commerciële belangen die stellingen naar voor schuiven en verhaaltjes verzinnen. Dierenartsen herhalen dan de propaganda van de dierenvoedingsindustrie. Hoe vaak heb je niet reeds volgende verklaring gehoord: “Alleen

wetenschappelijk geproduceerd en voorverpakte voeding voorziet in een complete en uitgebalanceerd dieet!” Als lezer van dit boek weet je dat je op je hoede moet zijn. Je kan de halve waarheden en beangstigende verhalen er uit wieden voor ze wortel schieten.